

EDUNVALVOJANA RIKOSPROSESSISSA

5.11.2021

1

OIKEUKSIEN TOTEUTUMINEN

- Miten turvataan lapsen oikeus asianomistajana käyttää oikeuttaan olla vaiti yleisesti?
 - Selvää on (onko?), että oikeuksista pitää kertoa. Toteutuuko?
 - Oikeuksista ilmoittaminen, poliisi/edunvalvoja
 - Lapsi sanoo, en halua puhua enää. Keskeytetäänkö kuulustelu?

2

OIKEUKSIEN TOTEUTUMINEN

- Miten turvataan lapsen oikeus läheiskriminointisuojaan, eli olla vastaamatta kysymyksiin, joilla selvitetään hänen läheisensä syyllisyyttä?
- Läheisen vaitiolo-oikeuden perusta
 - EIS 6 artikla, PL 21 §
 - ETL 4:3 § Rikoksesta epäillyllä on oikeus olla myötävaikuttamatta sen rikoksen selvittämiseen, josta häntä epäillään.
 - Tehtävänä turvata, että todisteita ei hankita pakottamalla tai painostamalla.
 - KKO 2021:73
 - Seurauksilla pelotteleva (Ilse)

3

OIKEUKSIEN TOTEUTUMINEN

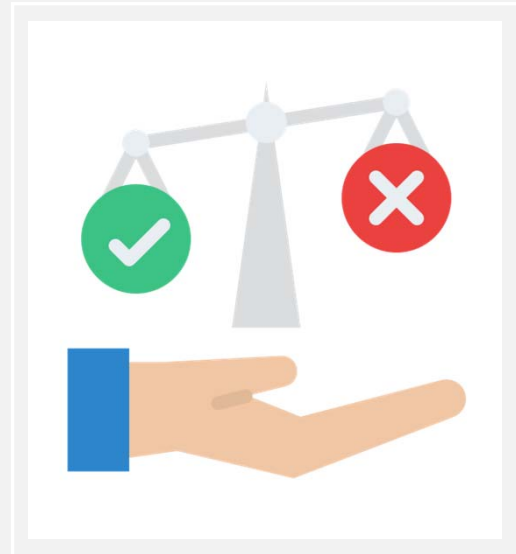
- Läheiskriminointisuoja vs. lapsen oikeus koskemattomuuteen ja turvallisuuteen
 - Lapsen oikeus vai vanhemman oikeus?
 - Lapsella oikeus koskemattomuuteen ja turvallisuuteen PL 7 ja EIT 5 §
 - Lapsen oikeuksien yleissopimus 19 artikla: Lasta on suojeltava kaikelta väkivallalta, välinpitämättömältä kohtelulta ja hyväksikäytöltä.
 - Perus- ja ihmisoikeuspunninta: oikeus koskemattomuuteen vs. oikeus olla asettamatta perheenjäsentä syytteen vaaraan

4

Miten edunvalvojan tulee arvioida seuraavaa tilannetta?

Edunvalvojan ratkaistavaksi tulee kysymys siitä, antaako lapsi kertomuksen, jonka perusteella syyttäjä nostaisi syytteen hänen vanhempansa kohtaan tai jonka perusteella syyte tulisi toteen näytetyksi.

- Missä tilanteessa lapsen etu voi olla se, ettei rikosvastuu toteudu?

5

HUOLTAJALLE ILMOITTAMINEN

- Ilmoitetaanko kuulustelusta epäiltynä olevalle huoltajalle etukäteen?

6

EDUNVALVONNAN PÄÄTTYMINEN

ETL 4:8 §

Edunvalvojan määräys on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määräys on annettu.

VS

”Käräjäoikeus määrää suostumuksensa mukaisesti asianajajan X valvomaan alaikäisen etua ja oikeutta esitutkinnassa ja mahdollisessa oikeudenkäynnissä, esittämään korvausvaatimukset rikoksen johdosta sekä hakemaan ja vastaanottamaan mahdollisen rikosvahinko- ja muun korvauksen päämiehensä puolesta ja tilittämään saadut korvaukset päämiehelleen tai tämän lailliselle edustajalle ilman aiheetonta viivästystä tutkintailmoituksen tarkoittamassa asiassa. Edunvalvojan määräys on voimassa kyseisen rikosasian käsittelyn loppuun asti.

Edunvalvojan tulee toimittaa Digi- ja väestötietovirastolle jäljennös lainvoimaisesta rikosasian tuomiosta, mikäli Digi- ja väestötietoviraston on tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin edunvalvojan määräämiseksi hoitamaan lapsen vahingonkorvauksena saamia varoja.”

MUITA KYSYMYKSIÄ LIITTYEN EDUNVALVONTAAN JA AVUSTAMISEEN ERITYISTILANTEISSA

- Asiakas muistisairas/kehitysvammainen
- Alaikäisen avustaminen ilman huoltajaa